

Literatura:

DRDA, A.: *Problém udavače aneb velké Komu je M. K. podobný?* In: DRDA, A. – KROUPA, M. (eds): *V komunismu jsme žít nechtěli. Další kapitoly z rozhlasového pořadu Příběhy 20. století.* Praha: Radioservis 2009.

HAVEL, V.: *Projevy. Leden–červen 1990.* Praha 1990.

Toto dílo lze užit v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>>). Uvedené se nevztahuje na díla či prvky (např. obrazovou či fotografickou dokumentaci), které jsou v díle užity na základě smluvní licence nebo výjimky či omezení příslušných práv.

<https://doi.org/10.5817/OS2019-3-11>

Proměny kulturologických koncepcí ve středoevropském kontextu

POSPÍŠIL, I., GUNIŠOVÁ, E. (eds): *Střední Evropa včera a dnes: proměny koncepcí II: (jazyk – literatura – kultura – politika – filozofie).* Brno: Středoevropské centrum slovanských studií, 2018. 393 stran. ISBN 978-80-88296-01-0.

Obsáhlá kolektivní monografie s názvem *Střední Evropa včera a dnes: proměny koncepcí II: jazyk – literatura – kultura – politika – filozofie* o rozsahu téměř čtyř set stran bezprostředně navazuje na svou první část a byla vydána péčí Středoevropského centra slovanských studií, z. s., v těsné spolupráci s Ústavem slavistiky FF MU, Českou asociací slavistů a Slavistickou společností Franka Wollmana.

Tato zajímavá publikace je pestrou analýzou různých náhledů na střední Evropu a zdařilým pokusem o vystižení toho, jaká role je dnes střední Evropě přisuzována v celoevropském myšlení. Jak v anglicky fundované psané předmluvě *Hledání střední Evropy* uvádí její autor **Ivo Pospíšil** (Česká republika), středoevropský prostor představuje složitý a spleťtý kulturní komplex, region s pestrými a bohatými historickými a náboženskými událostmi, kolébkami revolucí a světovými válkami.

V reprezentativní knize jsou v abecedním pořádku představeny jednotlivé statě, které jsou vždy na začátku opatřené krátkou anotací a klíčovými slovy v původním jazyce článku (angličtina, čeština, polština, ruština, slovenština, ukrajinština) a abstraktem a klíčovými slovy v angličtině.

Publikace je rozdělena na dvě stěžejní kapitoly: 1) *Jazyk – literatura – kultura* a 2) *Historie – filozofie – kulturní historie – politika – metodologie*. V první z nich jsou otištěny následující statě: **Ondřej Bláha** (Česká republika) – *Strukturní rysy jazyků*; **Andrzej Borkowski** (Polsko) – *Europa Środkowa w świetle peregrynacji Jakuba Sobieskiego*; **Ivan Fedečko** (Česká republika) – *Ivan Franko – první ukrajinský Středoevropan*; **Marta Germušková** (Slovenská republika) – *Slovenská literatúra v stredoeurópskom kontexte*; **Vladimír Heger** (Česká republika) – *Střední Evropa slovem a obrazem v dílech W. G. Sebald a O. Tokarczukové*; **Михайло Гнатюк** (Ukrajina) – *Східні традиції та центральноевропейські орієнтири: українська література кінця XIX – початку XX ст.*; **Zuzana Chrenková** (Slovenská republika) – *Slovenská literárna moderna jako súčasť stredoeurópskeho duchovného celku (J. C. Hronský v kontextoch a súvislostiach)*; **Agnieszka Janiec Nyitrai** (Maďarsko) – *„Nie żyć wtyraniu kierunków“*. *Polska między Wschodem a Zachodem w eseju podróżniczym Andrzeja Stasiuka Wschód (2014)*; **Мария Алексеевна Елизарьева** (Rusko) – *Центральноевропейский языковой союз – семантическая конвергенция (на примере чешского и немецкого языков)*; **Jana Kostincová** (Česká republika) – *Go Mittel(East)? Hledání exofonní poezie v současné střední Evropě*; **Petr Kučera** (Česká republika) – *Šumavská literatura jako regionální literatura středoevropské periferie*; **Michał Kuran** (Polsko) – *Europa Środkowa przelomu XVI i XVII wieku – przejawy wspólnoty idei w literaturze (perspektywa polska)*; **Eva Kudrjavceva Malenová** (Česká republika) – *Neználek Nikolaje Nosova – český fenomén ve středoevropském kontextu*; **Martin Markoš** (Česká republika) – *Nacionalismus, světoobčanství a vnímání vlastní historie v tvorbě Jaroslava Rudiše*; **Ivo Pospíšil** (Česká republika) – *Tři listy o sovětské literatuře Alfreda Ljudvigoviče Bema: ruský fenomén a střední Evropa*; **Sergej Skorvid** (Rusko) – *Středoevropský jazykový svaz z hlediska jeho konstituování a konstituovanosti*; **Jaroslav Sommer** (Česká republika) – *Homosexualita jako téma pro české divadlo*; **Josef Šaur** (Česká republika) – *Hlavní tendence v aktuální české recepci ruské literatury*; **Patrik Šenkár** (Slovenská republika) – *Večné a podobné zrkadlenia „rozprávkového“ sveta „stredoeurópských“ detí v intencionálnych prózách D. M. Anocovej a J. Nováka*; **Tereza Šmídová** (Česká republika) – *Autor a čtenář v česko-slovenské fanouškovské literatuře*; **František Všeticka** (Česká republika) – *Mirákl Josefa Škvoreckého*; **Jana Waldnerová** (Slovenská republika) – *Poetika humoru románu Poslední aristokratka*; **Viera Žemberová** (Slovenská republika) – *Homo scribens versus homo politicus*.

Druhá kapitola zveřejňuje tyto příspěvky: **Iveta Bůžková** (Česká republika) – *Slovenská esejistika a střední Evropa*; **Oksana Blashkiv** (Polsko) – *Dmytro Čyževs'kyj and Yurii Shevelov: Two Visions of Europe*; **Alexandra Gorodecká** (Česká republika) – *Central Europe through the Eyes of a Dutchman: a Neo-colonial Depiction of Central Europe in Working with Eastern Europe (2006) by a Dutch 'Expert' on Cultural Studies jacob Vossestein*; **Monika Gračka** (Polsko) – *Rosyjska myśl narodnicka na emigracji*;

Miroslav Jeřábek (Česká republika) – *Richard Coudenhove-Kalergi a Elemér Hantos: Geopolitické a kulturní koncepty (střední) Evropy po roce 1918*; **Alena Klvaňová** (Česká republika) – *Fenomén nových subjektů na slovinské politické scéně: problém stability stranického systému Republiky Slovinsko*; **Anna Kobylińska** (Polsko) – *Niewidzialna Słowacja. Fałszywe perspektywy na ruchomej mapie Europy Środkowej*; **Michał Kopczyk** (Polsko) – *Europa Środkowa w kontekście studiów postkolonialnych. Subiektywny raport z lektur*; **Krištof Jacek Kozak** (Slovinsko) – *Central Europe as Cosmopolitan (Id)Entity*; **Маркета Поледникова** (Česká republika) – *Сдвигу в рефлексии Владимира Соловьева в чешской и словацкой среде*; **Karolina Pospiszil** (Polsko) – *Czy homo europae centralis to homo motus? Rozważania o śródkowoeuropejskiej „solidarności poruszonych“*; **Richard Změlík** (Česká republika) – *Digital Humanities v literární vědě a problematika interpretace empirických modelů*; **Tereza Žáková** (Česká republika) – *Co nás spojuje? Odras česko-ukrajinských jazykových a historických interferencí v současných vztazích mezi Čechy a Ukrajinci*.

Publikované literárněvědné a jazykovědné statě se ve své různorodosti odlišují jak pestrostí odborného a tematického zaměření, tak rovněž svou rozdílnou kvalitou a vypovídací hodnotou. Tato mnohoaspektová odborná kniha tak dává prostor pro vyjádření pluralitních názorů a úsudků z rozdílných zorných úhlů, pro předkládání a prezentaci různorodých směrů výzkumu a bádání.

Posuzovaná kolektivní monografie postihuje širokou paletu impulsů, které výše uvedená problematika nabízí a přispívá tak k jejímu hlubšímu pochopení a vícestannému náhledu.

Domnívám se rovněž, že předložená publikace je podnětným příspěvkem k následným diskusím o výše zmíněné tematice a neměla by uniknout pozornosti zejména odborné, ale i širší veřejnosti.

Zdeňka Matyušová

Literatura:

POSPÍŠIL, I., GUNIŠOVÁ, E. (eds): *Střední Evropa včera a dnes: proměny koncepcí II: (jazyk – literatura – kultura – politika – filozofie)*. Brno: Středoevropské centrum slovanských studií, 2018. 393 stran. ISBN 978-80-88296-01-0.

Toto dílo lze užit v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>>). Uvedené se nevztahuje na díla či prvky (např. obrázovou či fotografickou dokumentaci), které jsou v díle užity na základě smluvní licence nebo výjimky či omezení příslušných práv.